

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Newala Qesaba (Kasaplar Deresi) olarak bilinen bölgede toplu mezar iddialarının araştırılması, bu alanda yürütülen usulsüz defin işlemleri ile ilgili tanıklıkların ve savcılık dosyalarının incelenmesi, alanda yürütülen imar faaliyetlerinin durdurulması, uluslararası hukuk standartlarına uygun araştırma ve kazı çalışmalarının yapılması ve bu alanın bir hafıza mekânı olarak korunması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Sabahat ERDOĞAN SARITAŞ

Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Siirt il merkezine yakın bir noktada bulunan ve halk arasında Newala Qesaba (Kasaplar Deresi) olarak bilinen alan, uzun yıllardır toplu mezar iddialarıyla gündeme gelmektedir. Resmî kurumlar arasında yapılan yazışmalar, savcılık soruşturmaları ve tanık beyanları bu iddiaları kuvvetlendirmiş, bazı cenazelerin çıkarıldığı kazılarla da doğrulanmıştır.

Siirt Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturmalarda, dönemin İçişleri Bakanlığı, Siirt Valiliği ve Siirt Belediyesi arasında yapılan yazışmalarda cenazelerin bu bölgedeki çöplük alana bırakıldığına kayıt altına alındığı görülmektedir. Tanık ifadelerinde de cenazelerin söz konusu alana gömüldüğü açıkça beyan edilmiştir. Nitekim kazılar sonucu bir kısım cenazeye ulaşılmış, ancak kazıların usulüne uygun ve bilimsel yöntemlere dayalı yapılmadığı, Minnesota Protokolü (Birleşmiş Milletler Otopsi Protokolü) standartlarına riayet edilmediği anlaşılmıştır.

Newala Qesaba yalnızca yakın tarihimizle sınırlı olmayıp, 1900'li yıllarda bölgede Ermeni ve Keldani halkına yönelik katliamların izlerini taşıdığına dair iddialar da halen gündemdedir. Ancak gerek soruşturma dosyalarında gerekse tanık beyanlarında bu hususun net biçimde

ortaya konulamamış olması, bu alanın kapsamlı, bilimsel, tarafsız ve uluslararası gözlemcilerin de dâhil olacağı bağımsız bir komisyonca incelenmesi ihtiyacını doğurmaktadır.

Bugünlerde kamuoyuna yansıyan iddialara göre Newala Qesaba'nın bir kısmı imar faaliyetleriyle villa ve konut yapımına açılmak istenmektedir. Bu girişim, yalnızca adalet ve insan hakları bakımından değil, aynı zamanda toplumsal vicdan ve ortak hafıza açısından da telafisi imkânsız sonuçlar doğuracaktır. Toplu mezar olma ihtimali bulunan bir alanın yapılaşmaya açılması hem yaşamını yitirenlerin onuruna hem de yakınlarını kaybetmiş ailelerin yas tutma hakkına ağır bir müdahale niteliği taşımaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi özel ve aile hayatına saygı hakkını güvence altına alırken, kayıp yakınlarının akıbetini öğrenme ve cenazelerine ulaşma hakkını da içermektedir. Dolayısıyla Newala Qesaba'da kimliği belirsiz biçimde gömülü olabileceği düşünülen bedenlerin kimliklendirilerek ailelerine teslim edilmesi hem bir insanlık görevi hem de devletin hukuki sorumluluğudur. Newala Qesaba'nın mevcut haliyle yapılaşmaya açılması, geçmişin karanlık sayfalarını kapatma ve unutturma girişimi olarak yorumlanmaktadır. Oysa demokratik bir toplum için geçmişle yüzleşmek, hakikatin ortaya çıkarılması ve benzer acıların tekrar yaşanmaması adına zorunludur. Bu nedenle Newala Qesaba'nın hafıza mekânı olarak ilan edilmesi, kazıların uluslararası hukuk ve adli tıp standartlarına uygun şekilde yapılması, bağımsız bir hakikat komisyonunun kurulması ve elde edilen tüm bulguların şeffaf biçimde kamuoyu ile paylaşılması hayati önem taşımaktadır.

Bu topraklarda yaşamış ve yaşamını kaybetmiş herkesin onurunu korumak, kayıp yakınlarının adalet arayışına yanıt vermek ve toplumsal barışı güçlendirmek amacıyla, Newala Qesaba'daki toplu mezar iddialarının tüm boyutlarıyla TBMM bünyesinde araştırılması acil bir ihtiyaçtır.

1			
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	<i>Cikci</i>
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	<i>Emen Olu</i>
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	<i>Muske</i>
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	<i>Olas</i>
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	<i>Ayşegül</i>
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	<i>MRüştü</i>
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	<i>Zülküf</i>
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	<i>Kamuran</i>
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	<i>Hüseyin</i>
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	<i>Sevilay</i>
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	<i>Yılmaz</i>
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	<i>Öznur</i>
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	<i>Ömer</i>
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	<i>Nejla</i>
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	<i>Ferit</i>
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	<i>Ceylan</i>
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	<i>İbrahim</i>
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	<i>Kezban</i>
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	<i>Mahmut</i>